

Історичне попередження

План Трампа «припинити війну» передбачає поділ територій України. Історія вчить, що це спричиняє насильство і хаос.

На відміну від першого терміну в Білому домі, Дональд Трамп, обраний президентом США вдруге, явно збирається виконати багато передвиборних обіцянок. Висунуті ним кандидати до нового кабінету (наприклад, дружня Кремлю Тулсі Габбард в якості директорки Національної розвідки, або любитель теорій змови і борець з вакцинацією Роберт Кеннеді-молодший у ролі міністра охорони здоров'я та соціальних служб) підтверджують, що Трамп має намір вести кампанії випаленої землі проти американських державних установ і так званих внутрішніх ворогів. Як впливає з його переможної промови, він також серйозно налаштований «припинити війни», починаючи з війни в Україні.

Трамп уже давно заявляє, що завершить війну в Україні протягом 24 годин після вступу на посаду. Висловлювалося багато припущень, яке саме врегулювання має на увазі Трамп, але у всіх цих сценаріях було одне спільне: розчленування України. Якщо це має стати ціною миру, тоді варто згадати сумну історію територіальних поділів.

Розчленування України може стати ціною миру

Мало які історичні події викликають таку ж тривалу ворожнечу, але ще менше – призводили до такого ж насильства. Три поділи Польщі наприкінці XVIII століття, напевно, є найближчою європейською паралеллю до ідей Трампа щодо України. Починаючи з 1772 року, австрійська Габсбурзька монархія, королівство Пруссія та Російська імперія поступово захоплювали та анексували території цієї країни, фактично розділивши польські землі між собою та стерши з карти світу колись найбільшу сухопутну державу Європи.

Таке підкорення викликало неминучий збройний опір. Поляки

регулярно влаштовували партизанські кампанії протягом усього терміну окупації, у тому числі великі повстання у 1831 та 1863 роках. Опір продовжувався і в XX столітті, коли перед Першою світовою війною Юзеф Пілсудський вів кампанію за незалежність, іноді вдаючись до терактів. Ворожість до Росії досі зберігається, при цьому Кремль повинен відповісти ще й за сталінські репресії проти польського народу.

У свою чергу Франція десятиліттями мала ненависть до Німеччини через включення кайзером Вільгельмом I територій Ельзасу та Лотарингії до складу нової Німецької імперії після Франко-пруської війни 1870-1871 років. Примирення між двома країнами розпочалося лише у 1950-х роках завдяки появі Європейського об'єднання вугілля та сталі (попередника сучасного Євросоюзу) та НАТО.

Британське рішення розділити Ірландію, залишивши у складі Сполученого Королівства північну провінцію Ольстер, спровокувало громадянську війну між тими, хто погоджувався поступитися Північною Ірландією (ними керував Майкл Коллінз), і тими, хто відкидав будь-який договір, який не надавав незалежності всій Ірландії. Ця люта війна через мир тривала всього два роки, але її спадщиною став терор (католицький і протестантський), який завершився лише 1998 року завдяки угоді Страсної п'ятниці, укладеної за посередництва США.

Втім, найжорстокіші поділи спостерігалися в Азії у XX столітті. В 1932 році Японська імперія виділила зі складу Китайської Республіки територію Маньчжурії і створила там маріонеткову державу Маньчжоу-Го. Безжальне 13-річне правління японської Квантунської армії (включно з поневоленням мільйонів людей, збоченими медичними експериментами, масовими вбивствами меншин) стало своєрідною моделлю для дій нацистів у Східній Європі. Китайські образи на жорстоку японську окупацію є настільки глибокими, що китайське керівництво досі нагадує про них, щоб розпалити невдоволення політикою сучасної демократичної Японії.

За кількістю вбитих безпосередньо через поділ територій ніщо не зрівняється з подіями на Індійському субконтиненті в 1947 році після виходу британців, коли з'явилися Індія з індуїстською більшістю і Пакистан з мусульманською більшістю. Цей поділ спровокував одну з найбільших міграцій у світовій історії за участю приблизно 18 млн осіб: мусульмани прямували до Пакистану (тоді він включав сучасний Бангладеш), а індуси та сікхи – до Індії.

Міжрелігійна агресія, включно зі зґвалтуваннями, спаленнями та масовими вбивствами, призвела до смерті майже 3,4 млн осіб.

За 77 років, що минули після поділу Британської Індії, між Індією і Пакистаном відбулися чотири війни, причому під час останньої (Каргільської війни 1999 року) обидві країни вже мали ядерну зброю. Жодного історичного зближення, подібного до зближення Франції та Німеччини, поки що не передбачається.

Поділ В'єтнаму в 1954 році (на північну зону під владою комуністичного В'єтміну і південну зону під управлінням Республіки В'єтнам) виявився настільки ж кривавим, давши старт 20-річній війни, яка забрала життя трьох мільйонів в'єтнамців. (Примітно, що в'єтнамці, схоже, не мають особливих образ на США за їхню роль у цій національній трагедії, при цьому Америка втратила там 58 тисяч солдатів, перш ніж вивести війська у 1975 році.)

Нарешті, є ще поділ Палестини у 1947-1948 роках – на незалежну єврейську державу та незалежну арабську державу. Це рішення ООН викликало десятиліття ворожнечі, репресій, тероризму та воєн, які продовжуються досі. Достатньо поглянути на руїни в секторі Газа, щоб побачити жахливі наслідки цього поділу.

*Українці пообіцяли
влаштувати
партизанську війну
проти Росії ще 2022 року*

Отже, що може дати поділ України? З лютого 2022 року у своїй боротьбі за територіальну цілісність українці демонструють хоробрість та динамізм. І ці якості, безперечно, допоможуть їм у відновленні країни. Але враховуючи масштаби завданих людських та економічних втрат, їм буде важко змиритися з ідеєю поділу. І це особливо важко зробити, бо президент Росії Володимир Путін не приховує свого переконання, що Україна – це не просто «сусідня країна». На його думку, «сучасна Україна повністю створена Росією» і тому має існувати лише під російською парасолькою.

Українці розуміють, що на будь-яких майбутніх мирних переговорах їхній найкращий шанс запобігти подальшому втручання Росії забезпечать непорушні міжнародні гарантії безпеки, якщо вже не терміновий вступ до НАТО. Трампу явно не подобаються нинішні зобов'язання США у сфері безпеки, однак якщо він відмовиться запропонувати такі гарантії, це зашкодить навіть самій Росії.

Путін прийшов до влади під час руйнівної війни та тривалого повстання в російській республіці Чечня; їхньою частиною були теракти чеченських сепаратистів у Москві та інших російських містах. Українці пообіцяли влаштувати партизанську війну проти Росії ще 2022 року. Але якщо інших варіантів не залишиться, то цей ризик підвищиться. Трампу слід переконати Кремль у необхідності справедливих переговорів. В іншому випадку тероризм, характерний для періоду після поділу територій, може прийти до Росії, причому, можливо, навіть у більших масштабах, ніж будь-коли могли собі уявити чеченці.

(c) Project Syndicate 2024

Ніна Хрущова

Ніна Хрущова – професорка міжнародних відносин у Новій школі (Нью-Йорк), є співавторкою (спільно з Джефрі Тейлером) останньої книги «Слідами Путіна: У пошуках душі імперії через одинадцять часових поясів Росії» (St. Martin's Press, 2019).

